

MODEL DE FORMACIÓ PER A ALUMNAT DEL GRAU EN MESTRE D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

COM ABORDAR LES DESIGUALTATS A TRAVÉS DE LA LITERATURA INFANTIL DES D'UNA PERSPECTIVA INTERSECCIONAL

Projecte Zoom Out

El **projecte Zoom Out** proposa abordar la literatura infantil des d'una perspectiva interseccional, amb la finalitat de fomentar l'esperit crític de l'alumnat vers les desigualtats.

L'enfocament del projecte parteix d'una **mirada interseccional**, és a dir, pretén analitzar com els diferents eixos de desigualtat (gènere, origen, classe social, diversitat funcional...) s'entrellacen i impacten en les nostres experiències.

En contraposició a la idea de censurar i reescriure els clàssics, el projecte aposta per treballar les desigualtats a partir de la literatura com a punt de partida per mantenir una conversa significativa amb l'alumnat. A més, al cor de la metodologia hi ha la cocreació de materials educatius a partir del diàleg entre escoles, entitats socials, cooperatives educatives i universitats.

En el marc de Zoom Out, s'ha elaborat aquest **model de formació adreçat a l'alumnat del grau en Mestre/a d'Educació Primària.**

Avaluació de necessitats

L'alumnat del Grau de Mestre en Educació Primària requereix una base metodològica sòlida, ja que moltes persones es troben encara en procés de desenvolupament del seu coneixement pedagògic i de la seva confiança a l'aula. Aquestes persones es beneficien d'oportunitats estructurades per practicar la interpretació, la facilitació i la reflexió crítica dins d'un entorn d'aprenentatge segur i de suport.

Per reforçar la seva preparació professional, el futur professorat ha d'exposar-se a exemples reals de situacions complexes o sensibles a l'aula, així com disposar d'estratègies pràctiques per respondre-hi de manera efectiva. També necessita orientació sobre com abordar la interseccionalitat i les desigualtats socials quan es treballen amb infants, des d'una perspectiva apropiada per al seu desenvolupament.

Aquest model de formació té com a objectiu donar suport a l'alumnat del Grau en Mestre d'Educació Primària en el desenvolupament de la confiança, les competències i la consciència crítica necessàries per abordar la diversitat, la inclusió i les desigualtats a través de la literatura infantil.





Objectius

La formació pretén:

- Explorar com la interseccionalitat configura la literatura infantil i les experiències dels infants.
- Connectar el coneixement teòric i acadèmic amb situacions reals a l'aula.
- Introduir la metodologia Zoom Out i els seus enfocaments interpretatius.
- Fomentar que el futur professorat utilitzi amb confiança la Caixa d'eines i altres recursos educatius més enllà dels requisits curriculars.
- Preparar les persones participants per respondre a preguntes, estereotips, reaccions emocionals i sensibilitats dels infants relacionades amb la raça, el gènere, la diversitat i les desigualtats socials.

Objetius d'aprenentatge

En finalitzar la formació, les persones participants seran capaces de:

- Facilitar discussions sobre temes socials sensibles o complexos amb més confiança.
- Interpretar la literatura infantil des de perspectives inclusives i crítiques.
- Comprendre el marc interseccional que sustenta el projecte Zoom Out.
- Aplicar els recursos de la Caixa d'eines durant la pràctica docent.
- Utilitzar estratègies pràctiques per gestionar preguntes dels infants, els estereotips i dinàmiques de grup de manera inclusiva.



Desenvolupament curricular i metodologia

Estructura de la formació

Sessió 1	Interseccionalitat i literatura infantil	60’
Sessió 2	Metodologia, enfocaments i reptes	60’
Sessió 3	La Caixa d’eines a la pràctica	60’



Desenvolupament curricular i metodologia

La formació està dissenyada com un programa de tres hores amb una estructura interna flexible que es pot adaptar a contextos específics i limitacions de temps. Cada sessió ha de començar amb una activitat estimulant o una proposta de reflexió per fomentar la participació i la implicació.

Sempre que sigui possible, s'haurà de prioritzar mantenir els components metodològics i pràctics de la formació. Si cal fer ajustos de temps, aquests haurien d'afectar principalment les seccions introductòries i no les activitats centrades en la metodologia o la pràctica.



60’	**Primera sessió: Interseccionalitat i literatura infantil** **Preguntes clau per al debat** • Què és la interseccionalitat? • Has observat exemples de desigualtat a la teva comunitat, centre educatiu o en la teva vida quotidiana? • Per què és rellevant la interseccionalitat en la literatura infantil? • Pots identificar exemples de llibres infantils que reforcin estereotips? • Com es pot utilitzar la literatura infantil per abordar qüestions socials? • Com pot la literatura contribuir al desenvolupament de l’empatia i el pensament crític? **Zoom Out com a enfocament educatiu innovador** Presentació del projecte i dels seus principals recursos: • *De la pàgina al context social. Guia per abordar la desigualtat a través de la literatura infantil des d’una mirada interseccional* • *Caixa d’eines Zoom Out. Recursos educatius per a abordar la desigualtat a través de la literatura infantil* • *Recull de pràctiques inspiradores. Activitats innovadores sobre literatura infantil i desigualtats* • Animacions del projecte i annex digital amb activitats educatives • Llibre *Aquest llibre no te l'acabaràs mai* • Cartells de la campanya de sensibilització

60’	**Segona sessió: metodologia, enfocaments i reptes** **Preguntes clau per al debat** Quins reptes poden sorgir en abordar temes sensibles amb infants? Facilitació Dinàmica a l’aula Respostes emocionals Com pot el personal docent crear espais segurs i inclusius per a aquestes converses? Ambient a l’aula Confiança Respecte Obertura Quines identitats o perspectives sovint són absents o infrarepresentades en la literatura infantil? Representació Diversitat Perspectives invisibilitzades o marginades. Com pot un enfocament interseccional transformar la interpretació d’una història? Pensament crític Múltiples perspectives Lectures alternatives

60’	Quines estratègies pot utilitzar el personal docent per ajudar els infants a reconèixer estereotips o biaixos en els textos? Preguntes guiades Diàleg reflexiu Eines de lectura crítica Com es poden adaptar les converses sobre identitat, diversitat i justícia a diferents edats? Adequació al desenvolupament de l’infant Comunicació inclusiva Quin paper tenen les il·lustracions en la construcció de les percepcions dels infants? Lectura visual Missatges implícits i representació Com pot el personal docent donar suport als infants quan les històries qüestionen les seves creences o idees preconcebudes? Reflexió Suport emocional Diàleg obert ***Zoom Out com a enfocament educatiu innovador*** Aquesta sessió introdueix la metodologia ZoomOut com una resposta pràctica als reptes que poden aparèixer a l’aula en abordar qüestions socials sensibles o complexes. Cal prestar una atenció especial a: • Els principis pedagògics que sustenten la metodologia • Les estratègies clau d’ensenyament i facilitació • La Caixa d’eines com a porta d’entrada pràctica a la implementació • El retorn i les experiències compartides per docents que han provat els recursos • El coneixement pràctic i les evidències derivades de la implementació a l’aula L’objectiu no és oferir solucions pedagògiques prescriptives, sinó inspirar, donar suport i empoderar al futur professorat perquè treballi de manera segura i crítica en pràctiques educatives inclusives.

60′	**Tercera sessió: la Caixa d'eines a la pràctica** L'objectiu principal de la tercera sessió és implicar activament les persones participants amb un dels recursos de la Caixa d'eines. Recomanacions per a la implementació: • Seleccionar un recurs que inclogui activitats col·laboratives o de treball en grup per explorar la metodologia en profunditat. • Si es preveu que les persones participants posin a prova els materials en un rol de docent, és important proporcionar-los amb antelació per tal de facilitar la preparació. • Alternativament, es pot organitzar una sessió de seguiment addicional d'una hora per provar i reflexionar sobre els materials. • Si no és possible fer sessions de seguiment, es pot proposar una tasca breu de caràcter reflexiu o creatiu, com ara: - Analitzar un recurs de la Caixa d'eines - Dissenyar activitats complementàries a implementar a l'aula - Adaptar materials a diferents edats o contextos educatius Les tasques hauran de ser, sempre que sigui possible, pràctiques, motivadores i col·laboratives.

El rol del personal docent

Dins de l'enfocament Zoom Out, el personal docent no es posiciona com l'única autoritat o "jutge" de la interpretació. En canvi, assumeix els rols de:

- Facilitador/a del diàleg
- Guia i mediador/a
- Persona que planteja preguntes reflexives
- Creador/a d'entorns d'aprenentatge segurs i respectuosos
- Promotor/a de múltiples perspectives i interpretacions





Dificultats habituals i possibles respostes

Repte	Possible resposta
Por de dir alguna cosa incorrecta	Utilitzar preguntes guia i tècniques de diàleg reflexiu
Incertesa en abordar temes sensibles	Seguir el marc metodològic pas a pas
Temps limitat a l'aula	Prioritzar les activitats clau i distribuir els recursos en diverses sessions
Diversitat en els nivells de lectura o participació	Utilitzar activitats en formats diversos (dibuix, debat, joc de rol o treball col·laboratiu)

Resources

- *De la pàgina al context social. Una guia per abordar les desigualtats amb una mirada interseccional, a través de la literatura infantil* https://www.zoomoutproject.eu/wp-content/uploads/2025/10/Handbook_ZoomOut_Catalano_def_compressed.pdf
- *Caixa d'eines Zoom Out. Recursos educatius per a abordar la desigualtat a través de la literatura infantil* https://www.zoomoutproject.eu/ca/caixa-d-eines/
- Animació 1 "Per a què serveix un llibre?" https://youtu.be/CGn2z4g5tSo?si=A6T-5MuZNWqNdrh1
- Animació 2 "Si vols pots... o no" https://youtu.be/vgT9FZ1Euj4?si=h4aopOGNW3hQt4dP
- Animació 3 "Literatura infantil i desigualtats" https://youtu.be/dnCI35PcOzc?si=n6lf802uQQckp7uo
- Llibre il·lustrat *Aquest llibre no te l'acabaràs mai* (disponible en català, basc, polonès i castellà).
- Activitats per complementar les animacions i el llibre il·lustrat https://www.zoomoutproject.eu/ca/animacio/
- *Recull de pràctiques inspiradores sobre literatura infantil i desigualtats* https://www.zoomoutproject.eu/ca/practiques-inspiradores/
- Cartells de sensibilització sobre les desigualtats a l'escola https://www.zoomoutproject.eu/campaign/
- Cançó "Let the Books Be Earthquakes" https://www.youtube.com/watch?v=5vBtmXUc4f8&list=PL7V3pxIjkAJfFV22mouioSnzWTrBMjA1b&index=4



Avaluació

És important mesurar l'eficàcia de la formació en relació amb l'assoliment dels objectius d'aprenentatge i fer els ajustos necessaris per tal de millorar-la.
A continuació es presenta una proposta adaptable a cada context:

Valoreu cada afirmació de l'1 al 5:
1 = Totalment en desacord | 2 = En desacord | 3 = Neutral | 4 = D'acord | 5 = Totalment d'acord

- **Claredat del contingut**: els materials i les explicacions han estat clars i fàcils d'entendre.
- **Rellevància pràctica**: el contingut de la formació és útil i aplicable a la meva pràctica docent.
- **Interès**: tinc interès a incorporar la interseccionalitat a la meva pràctica docent.
- **Oportunitats de participació**: he tingut diverses oportunitats per participar i compartir experiències.
- **Aprenentatge**: la meva comprensió del concepte d'interseccionalitat ha augmentat.
- **Organització**: l'estructura i la gestió de la formació han estat adequades.
- **Temporalització**: la durada de les sessions ha estat adequada.
- **Expectatives**: la formació ha respost a les meves necessitats i expectatives.
- **Satisfacció global**: estic satisfet/a amb la formació en general.

Preguntes obertes:

- Què és el que t'ha agradat més d'aquesta formació?
- Què és el que t'ha agradat menys d'aquesta formació?
- Quins temes o àmbits t'agradaria explorar amb més profunditat en relació amb el contingut treballat avui?
- Tens algun comentari o suggeriment addicional per millorar la formació?



ZOOM OUT
intersectionality and children's books

Co-funded by the European Union

Aquest projecte ha estat finançat amb el suport de la Comissió Europea. Aquesta publicació reflecteix només l'opinió de les persones autores, i la Comissió no es fa responsable de l'ús que es pugui fer de la informació continguda en ella.

CC BY ND NC